



NOTAT

21. marts 2018

Høringsnotat vedrørende udkast til lov om ændring af lov om et testcenter for store vindmøller ved Østerild (Udvidelse af vindmølletestcentrene ved Høvsøre og Østerild) med tilhørende miljøkonsekvensvurdering

Indledning

Danmark skal også i fremtiden være konkurrencedygtig som avanceret produktionsland, herunder på vindområdet. Det er en vigtig forudsætning for erhvervets fortsatte udvikling, at industrien og forskningsinstitutionerne har gode muligheder for at teste nye møller i Danmark, ligesom det har stor betydning for fastholdelse af investeringer og arbejdspladser i Danmark, at der fortsat er mulighed for at teste nye møller i nærheden af virksomhedernes udviklingsafdelinger. Gode testfaciliteter er samtidig et vigtigt redskab til at understøtte nedbringelse af omkostningerne ved vindenergi.

Megavind, som er et strategisk partnerskab for vindenergi, peger i sin forskningsstrategi fra januar 2016 på, at der er behov for etablering af yderligere pladser til test af prototypevindmøller samt, at der er brug for at kunne teste højere møller, end det i dag er muligt.

Regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Socialistisk Folkeparti indgik på den baggrund i marts 2017 en aftale om at udvide de eksisterende testcentre med i alt fire nye standpladser til prototypevindmøller til samlet set 16 testpladser samt, at disse nye samt de eksisterende i alt 12 standpladser med tilhørende infrastruktur udvides til at kunne opstille prototypevindmøller på op til 330 meters totalhøjde i Østerild og op til 200 meters totalhøjde i Høvsøre. Aftalen blev efterfølgende tiltrådt af Radikale Venstre.

Den politiske aftale indebærer, at der skulle gennemføres miljø- og habitatkonsekvensvurdering samt anlægslovgivning med henblik på at etablere i alt fire nye standpladser, idet der ved Østerild sigtedes mod at etablere to nye møller syd for det eksisterende testcenter, og der ved Høvsøre sigtedes mod at etablere en ny standplads nord for og en ny standplads syd for det eksisterende testcenter. På borgermøde den 8. april 2017 i Høvsøre blev der rejst et alternativt forslag om placering af de to standpladser syd

for det eksisterende testcenter i Høvsøre. Såvel det oprindelige forslag som det rejste alternative forslag er behandlet i den miljø- og habitatkonsekvensvurdering, der er gennemført af Erhvervsstyrelsen i perioden april – november 2017. På baggrund heraf blev det godkendt, at et forslag om, at udbygningen i Høvsøre skal ske med to standpladser syd for det eksisterende testcenter, skulle sendes i offentlig høring den 11. december 2017. Dette forslag indebærer, at den sydligste standplads placeres inde i et Natura 2000 område ved Nissum Fjord.

Lovforslaget fastlægger de planlægningsmæssige rammer for udvidelse af de to eksisterende nationale testcentre for store vindmøller ved henholdsvis Østerild i Thisted Kommune og Høvsøre i Lemvig Kommune. Lovforslaget erstatter desuden den tilladelse, som efter § 25 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) skal meddeles til projekter, der er omfattet af lovens bilag 2, og som kan påvirke miljøet væsentligt.

Testcentret i Østerild er i dag er omfattet af lovbekendtgørelse nr. 1500 af 8. december 2015, og testcentret i Høvsøre er omfattet af landsplandirektiv cirkulære nr. 79 af 25. maj 2000. Med lovforslaget bliver begge testcentre omfattet af samme lov.

Lovforslaget indeholder de oplysninger om projektets påvirkning af miljøet, således at det opfylder bestemmelserne i dels VVM-direktivet (Europaparlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (kodifikation med senere ændringer)).

Lovforslaget opfylder ligeledes de tilsvarende bestemmelser i § 20 og bilag 7 i miljøvurderingsloven (lovbekendtgørelse nr. 448 af 10. maj 2017 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)).

Lovforslaget sikrer desuden opfyldelsen af betingelser og krav efter habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer) og fuglebeskyttelsesdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle med senere ændring).

Erhvervsministeriet besluttede efter indgåelsen af den politiske aftale af 15. marts 2017 om udvidelsen af de to testcentre i Østerild og Høvsøre, at projektet skulle behandles som et miljøvurderingspligtigt projekt.

På baggrund af de foretagne miljø- og habitatkonsekvensvurderinger af udvidelse af de to anlæg indeholder forslaget til anlægslov bestemmelser,

der sikrer alle de miljømæssige betingelser, der knyttes til afgørelsen, og en beskrivelse af projektets særkender og de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere de eventuelle skader, en udvidelse af de to testcentre kan have på miljøet.

De miljøkonsekvensrapporter for udvidelsen af testcentrene ved henholdsvis Høvsøre og Østerild, som er sendt i høring sammen med udkastet til dette lovforslag, udgør således miljøvurderingen af de konkrete projekter efter lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Lovforslaget med tilhørende miljø- og habitatkonsekvensrapporter har været i offentlig høring i perioden den 11. december 2017 til og med den 5. februar 2018. Lovforslaget er derudover sendt i høring til 83 organisationer, myndigheder m.v.

Lovforslaget med tilhørende miljøkonsekvensrapporter har ligeledes været sendt til de direkte berørte lodsejere, og der har været afholdt offentlige borgermøder om projektet i de to kommuner.

De væsentligste bemærkninger til de enkelte emner i lovudkastet og miljøkonsekvensrapporterne gennemgås og kommenteres nedenfor.

Visse høringssvar har givet anledning til redaktionelle ændringer og præciseringer i lovtæksten og bemærkningerne. Disse ændrer ikke ved substansen i det pågældende forslag og omtales derfor ikke nærmere i dette notat.

Foruden de ændringer, der fremgår af dette notat, har Erhvervsministeriet i forhold til høringsudkastet foretaget yderligere supplerende forklaringer, uddybninger og korrektioner i lovforslaget af lovteknisk karakter.

Der er modtaget høringssvar fra 27 myndigheder, organisationer borgere m.v. I det følgende gennemgås de væsentligste emner fra høringssvarene. Det bemærkes, at høringssvarene er gengivet i hovedtræk, hvorfor der findes forhold, der ikke er kommenteret. For detaljerede oplysninger herom henvises til de fremsendte høringssvar.

1. Generelle bemærkninger

Høringen viser generelt forståelse for behovet for udvidelsen af kapaciteten for test af store prototypevindmøller i Danmark og udvidelsen af de to testcentre i Østerild og Høvsøre. Der udtrykkes samtidig fra flere sider bekymring for den negative påvirkning for berørte naboer og natur.

Vindmølleindustrien hilser forslaget om udvidelsen af testcentrene velkommen, idet man vurderer, at det modsvarer industriens behov for standardiseret test af prototyper og den teknologiske udvikling. Ingeniørforeningen i Danmark støtter, at Danmark har gode test- og demonstrationsmiljøer inden for de grønne teknologier og ændringsforslaget, der gør det muligt at teste større og flere vindmøller, idet man samtidig finder det vigtigt, at der tages mest muligt hensyn til naturen og de lokale beboere gennem kompensation.

Lemvig og Thisted Kommuner anerkender den nationale vigtighed af testcentrene, men ser samtidig gerne, at testcentrenes beliggenhed giver sig udslag i mere lokal aktivitet. Lemvig Kommune, Fjaltring-Trans Beboerforening og Bøvling Borgerforening er tilfredse med, at der er lyttet til de lokale ønsker om ikke at etablere en nordlig mølle ved Høvsøre, som der oprindeligt var planlagt. Borgerforeningerne udtrykker samtidig ønske om, at kompensation til lokalmiljøet pga. generne ved udbygningen.

Friluftsrådet Limfjord Syd Danmarks Naturfredningsforening (DN) og BirdLife/Dansk Ornitologisk Forening (DOF) stiller sig generelt positiv over for vindmøller som en bæredygtig og vedvarende energiform, men er samtidig meget opmærksomme på den landskabelige påvirkning opsætning af vindmøller har. DN og DOF bakker op om udvidelsen af testcentret i Østerild, mens man har betænkeligheder i forhold til planen om at opstille den ene mølle i Høvsøre inden for Natura 2000-området ved Nissum Fjord. DN finder bl.a., at processen og grundigheden i sagen er uhyre vigtig og finder, at der er nogle udfordringer, som skal håndteres i den sammenhæng.

Foreningen af kæmpevindmøller ved Bulbjerg, Knud Allan Knudsen og Lasse Middelboe udtrykker for så vidt angår testcentret i Østerild beklagelse over og tvivl om nødvendigheden af beslutningen om at udvide testcentret ved Østerild.

Karl Bencke, Hanne Simonsen og Helmut Krautberger udtrykker i et fælles høringssvar ønske om, at den planlagte udvidelse af testcentret i Høvsøre reelt vil tage hensyn til deres interesser som faste beboere i området.

Kommentar

Formålet med lovforslaget er at imødekomme behovet for at udvide testfaciliteterne for store prototypevindmøller i Danmark, så Danmark også i fremtiden kan være konkurrencedygtig som avanceret produktionsland, herunder på vindområdet. Det er en vigtig forudsætning for erhvervets fortsatte udvikling, at industrien og forskningsinstitutionerne har gode

muligheder for at teste nye vindmøller i Danmark, ligesom det har stor betydning for fastholdelse af investeringer og arbejdspladser i Danmark, at der fortsat er mulighed for at teste nye møller i nærheden af virksomhedernes udviklingsafdelinger. Gode testfaciliteter er samtidig et vigtigt redskab til at understøtte nedbringelse af omkostningerne ved vindenergi. I forlængelse af aftalen om udvidelsen af testcentre lægges samtidig vægt på, at der ved udvidelsen af testcentre tages størst muligt hensyn til naboer og naturen. Konkrete forhold vedrørende natur, miljø mm. er behandlet i afsnit 3.

2. Bemærkninger til konkrete emner

Kommenteringen af høringssvarene vil ske med udgangspunkt i følgende overordnede opdeling:

- 3.1 Proces
- 3.2 Lysmarkeringer
- 3.3 Højden på møller
- 3.4 Visuel påvirkning
- 3.5 Støj
- 3.6 Natur og skov
- 3.7 Råstofindvinding
- 3.8 Anlæg og sikkerhed
- 3.9 Nedlæggelse af ejendom ved frivillig aftale eller ekspropriation
- 3.10 Erstatning for værditab og anden kompensation til naboer mm.
- 3.11 Økonomisk kompensation til lokalsamfund mm.
- 3.12 Besøgscenter
- 3.13 Aftalegrundlag for benyttelse af standpladser på testcentre
- 3.14 Klageadgang

3.1 Proces

Thisted Kommunalbestyrelse anfører, at det er af afgørende betydning for kommunalbestyrelsen, at der er en løbende dialog med lodsejerne, hvor der skabes fleksible muligheder for at imødekomme lodsejernes ønsker. Processen har efter kommunalbestyrelsens opfattelse ikke været tilfredsstillende.

Kommentar

Det har i hele processen om behandlingen af forslaget om udvidelsen af testcentre i Østerild og Høvsøre ligget de udførende myndigheder på sinde både at sikre offentlighed og løbende dialog med de direkte berørte lodsejere. Der har på den baggrund været afholdt to borgermøder, et i april 2017 og et i januar 2018, hvor alle forhold vedr. planerne om udvidelsen har kunnet belyses, samt et møde i juni 2017 for naboer til testcentret i Østerild om generelle spørgsmål om støjpåvirkning og støjregler. De lodsejere, som forventes direkte påvirket af udvidelsen, har været kon-

taktet telefonisk af Erhvervsstyrelsen både inden offentliggørelsen af regeringens forslag om udvidelse af testcentre og inden offentliggørelsen af forslag til anlægslov. De pågældende har endvidere været inviteret til møder med Erhvervsstyrelsen og DTU om udvidelsen og betydningen heraf for disses ejendom, ligesom der har været løbende kontakt mellem de pågældende og Erhvervsstyrelsen. DTU har sideløbende hermed iværksat en løbende proces med dialog om mulighederne for frivillige aftaler om opkøb som alternativ til ekspropriation. Denne dialog fortsætter i den kommende tid, ligesom Erhvervsstyrelsen løbende vil orientere og besvare spørgsmål fra de berørte lodsejere. En af de berørte lodsejere, som blev kontaktet telefonisk om forslaget til anlægslov den 11. december 2017 inden offentliggørelsen af forslaget, blev ved en beklagelig fejl ikke med det samme orienteret skriftligt herom, herunder om møde med lodsejerne den 10. januar 2018 i Østerild. Denne fejl blev opdaget på borgermødet den 10. januar 2018 i Østerild, og Erhvervsstyrelsen har efterfølgende været i dialog med den pågældende, som har modtaget de samme informationer, som de øvrige lodsejere fik på mødet.

3.2 Lysmarkeringer

Thisted kommunalbestyrelse og Birgitte Ballebye Jensen opfordrer til, at den tekniske løsning med radarstyring af lysmarkeringerne fra testcentret i Østerild bliver implementeret, så borgere i lokalområdet ikke skal være belastet af lyset.

Lemvig Kommune opfordrer til, at man fortsat gør sit yderste for at begrænse lysafmærkningens gener for de omkringboende, herunder at man muliggør forsøg med mindre generende lysafmærkning og optimalt fjerner dem helt i Høvsøre. Fjaltring-Trans Borgerforening foreslår, at der omgående etableres en ordning som ved Østerild, så lysmarkeringerne bliver radarstyret og kun tændes, når der er fly i området. Karl Bencke, Hanne Simonsen og Helmut Krautberger gør gældende, at udvidelsen af testcentret i Høvsøre vil medføre øgede gener i form af blinklys i nattetimerne, mens Friluftsrådet Limfjord Syd er betænkelige ved placeringen af den sydlige markeringsmast med blinklys, der vil kunne påvirke såvel friluftsliv som fugle- og dyrelivet ved nordenden af Bøvling Fjord.

Foreningen imod kæmpevindmøller ved Bulbjerg tilkendegiver, at højden på lysmarkeringer på testcentret i Østerild bør bibeholdes på de nuværende 250 meter, mens Nini Jolander og Karsten Kirstein anfører, at det må betegnes som ukorrekt, som det fremgår af miljøkonsekvensrapporten side 132, 1. afsnit, at generne ved lysmarkering vurderes til ikke at blive øget væsentligt, når det samtidig fremgår, at den midterste lysmarkering på lysmasterne forventes at blive ændret fra rødt lavintensivt lyd til hvidt højintensivt lys, og at lysmarkeringen vil kunne ses fra flere standpunkter.

Kommentar

Radarstyringen af lysmarkeringen i Østerild er en forsøgstilladelse, som er udstedt af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen i 2017 for en midlertidig periode på fem år. Der vil skulle ske en løbende tilpasning og udvikling af radarstyringen i denne periode. DTU Vindenergi har oplyst, at radarstyringen er etableret i Østerild, men at der har været forskellige tekniske udfordringer i opstartsfasen. Radarstyringen har dog i de sidste to måneder i det store hele fungeret tilfredsstillende med enkelte fejl, bl.a. i forbindelse ved udskiftning af lys, hvor styresystemet ikke blev indstillet rigtigt med det resultat, at der var en kort fejlperiode med for kraftigt lys om natten. Der sker en løbende forbedring af pålideligheden og overvågningen af radarstyringen.

For begge testcentre gælder, at DTU Vindenergi, jf. den politiske aftale af 15. marts 2017, er forpligtet til løbende at overvåge den teknologiske udvikling og indrette lysmarkeringen, således at den mest skånsomme teknologi anvendes. Det er Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, som fastsætter de endelige afmærkningskrav efter reglerne i bekendtgørelse nr. 9285 af 21. marts 2013. Det vurderes, at en evt. etablering af radarstyring ved Høvsøre først vil være relevant at igangsætte, når resultater fra forsøgsordningen i Østerild foreligger og er vurderet.

Med hensyn til miljøkonsekvensvurderingerne af lyspåvirkning bemærkes, at den sydligste lysmast i Høvsøre flyttes ca. 330 meter mod syd-sydvest. Lysintensiteten og højden på masten forventes at forblive uændret. I Østerild vil lysmarkeringen øges med en ekstra mast, men vurderes ikke at udgøre en væsentlig forøgelse af lyspåvirkningen set i forhold til den eksisterende påvirkning.

Det fremgår af lovforslaget, at lysmarkering vil ske i henhold til bekendtgørelse om bestemmelserne om luftfartshindringer. Trafik-, Bygge – og Boligstyrelsen fastsætter de endelige krav til lysmarkering.

3.3 Højden på møller

Vindmølleindustrien foreslår, at der i anlægsloven indsættes en bemyndigelse til erhvervsministeren til på baggrund af fornyet miljøkonsekvensvurdering at give mulighed for øget tipphøjde på testcentrene under forudsætning af, at rummeligheden for så vidt angår støj- og afstandskrav kan skabes via frivillige opkøb.

Fjaltring-Trans Beboerforening bemærker, at det forhold, at møllehøjderne i Høvsøre ift. det oprindelige forslag er øget i højden, betyder, at en enestående ejendom skal eksproprieres. Beboerforeningen opfordrer til, at man vender tilbage de oprindeligt foreslåede møllehøjder, så ekspropriation af denne ejendom undgås.

Kommentar

Det foreliggende forslag til anlægslov og den politiske aftale, der ligger til grund herfor, er baseret på et konkret forslag fra vindmølleerhvervet om at udbygge og forbedre mulighederne for at teste prototypevindmøller i Danmark, idet hensynet til de omkringliggende lokalsamfund og naturen ved testcentrene ligeledes indgår i forslaget. I lyset af den store lokale interesse for rammerne om testcentrene vurderes det mest hensigtsmæssigt, at den maksimale tiphøjde fremgår direkte af loven.

Ved udvidelsen af testcentret ved Høvsøre bliver det nødvendigt at nedlægge i alt fem beboelsesejendomme, heriblandt ejendommen Høvsørevej 62. Årsagen til, at denne ejendom skal nedlægges, er ikke højden på møllerne på 200 meter, men i lighed med de øvrige beboelsesejendomme, at det ifølge beregningerne i miljøkonsekvensvurderingen er konstateret, at det samlede øgede støjrum fra testcentret i fremtiden som følge af opstilling af flere og større møller vil betyde, at støjkravene for beboelsesejendomme i det åbne land ikke vil kunne overholdes for denne ejendom.

3.4 Visuel påvirkning

Foreningen imod kæmpevindmøller ved Bulbjerg anfører fsva. testcentret i Østerild, at udsigten fra Bulbjerg, som er et fredet stykke natur med over 150.000 besøgende hvert år, vil blive forringet katastrofalt, mens Knud Allan Knudsen anfører, at den visuelle forstyrrelse af testmøllerne i Østerild opleves som et mægtigt overgreb i det ellers så naturskønne område. Nini Jolander og Karsten Kirstein anfører, at miljøkonsekvensrapporten forekommer at være selvmodsigende i forhold til vurderingen af den visuelle påvirkning af landskabet. Harriet Kirsebom savner visualiseringer i nærzonen bl.a. fra Gl Aalborgvej og Bredlundvej. Endvidere anføres, at en forøgelse af møllernes højde vil fremstå som meget mere end en procentvis forøgelse på 32 %, når man sammenholder med det øvrige landskab.

Karl Bencke, Hanne Simonsen og Helmut Krautberger anfører, at de nuværende møller ved testcentret i Høvsøre er et voldsomt indgreb i naturen og landskabet, og med en udvidelse vil de blive overordentligt synlige i det flade landskab.

Kommentar

Vurderingen af den visuelle påvirkning er foretaget ved en sammenligning af de eksisterende rammer, hvor vindmøllerne i Østerild kan blive op til 250 meter høje, med forøgelse af højden til 330 meter og etablering af yderligere to standpladser. I Høvsøre gælder det tilsvarende, at der er foretaget en sammenligning af de eksisterende rammer, hvor vindmøllerne kan blive op til 165 meter høje i forhold til den ønskede udvidelse til

syv standpladser til møller på maksimalt 200 meter i højden. Den visuelle påvirkning ved et fuldt udbygget testcenter inden for de allerede eksisterende rammer vurderes at være markant. Udvidelsen med to nye standpladser og en forøgelse af den maksimale højde vurderes ikke at udgøre en væsentlig forøgelse af den visuelle påvirkning set i forhold til den i forvejen markante påvirkning ved en fuld udnyttelse af rammerne i de eksisterende testcentre.

3.5 Støj

Karl Bencke, Hanne Simonsen og Helmut Krautberger bemærker, at de ved østlig vind hører testmøllerne ved Høvsøre som en konstant baggrundsstøj både udenfor og indendørs. De frygter, at det kan blive værre med den planlagte udvidelse af testcentret ved Høvsøre. Harriet Kirsebom bemærker, at der i miljøkonsekvensvurderingen vedrørende Østerild fremgår, at der *kan* stilles krav til mølleejernes dokumentation for, at disse overholder gældende støjkrav, og opfordrer til, at dette *kan* udskiftes med *skal*.

Lasse Middelboe, Knud Allan Knudsen, Otto Kjær, Harriet Kirsebom og Foreningen imod kæmpevindmøller ved Bulbjerg anfører, at udvidelsen af testcentret i Østerild vil medføre, at området omkring testcentret i Østerild vil få hævet støjniveauet både ift. lavfrekvent og almindelig støj. Man bemærker, at støjpåvirkningen af nogle af ejendommene i området vil gå lige til stregen i støjbekendtgørelsesreglerne, og gør bl.a. gældende, at højden på møller, der bidrager til det uacceptable niveau, bør reduceres. Udvidelsen af testcentret bør endvidere efter Foreningen imod kæmpevindmøller ved Bulbjergs opfattelse stilles i bero, indtil resultatet af undersøgelsen, der er foretaget af Kræftens Bekæmpelse, foreligger, ligesom Lasse Middelboe opfordrer til, at der i anlægsloven bliver taget hensyn til evt. berørte borgeres ønske om, at der kan foretages faktiske støjmålinger ved deres ejendom.

Lars Ballebye Jensen spørger under henvisning til støjberegningerne i miljøkonsekvensvurderingen for Østerild, bl.a. om det kan være rigtigt, at ændring af møllestørrelse fra 250 m til 330 samt udvidelse fra 7 til 9 møller og betydeligt større rotordiameter på de fremtidige større møller indebærer, at 44 db-støjgrænsen kun flyttes minimalt ved Abildhave.

Kommentar

Testcentrene skal følge reglerne i støjbekendtgørelsen (BEK nr. 1736 af 21/12/2015). Miljøkonsekvensvurderingerne er udarbejdet på grundlag af gældende regulering af støj fra vindmøller. Ved evt. fremtidige ændringer af reglerne for støj fra vindmøller, fx på baggrund af ny forskning, vil testcentrene blive omfattet af disse ændringer, når der herefter anmeldes om opstilling eller ændring af en vindmølle på testcentret.

Alle nye møller, som opstilles, skal anmeldes til kommunalbestyrelsen som miljømyndighed inden opstilling. Testcentret og de enkelte mølleejere skal følge støjbekendtgørelsen, og anmeldelsen skal indeholde dokumentation for, at støjkra­vet er overholdt. I forbindelse med efterfølgende tilsyn af de opstillede møller kan kommunen stille krav om målinger af den udsendte støj fra møllerne og på baggrund af målingerne dokumentation for, at støjkra­vet er overholdt. Hvis støjkra­vene i den forbindelse ikke er overholdt, er der tale om et ulovligt forhold. Kommunalbestyrelsen er jf. miljøbeskyttelseslovens § 68 forpligtet til at foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet er af underordnet betydning. Der kan herom henvises til Miljøstyrelsens vejledning om støj fra vindmøller.

For så vidt angår støjberegninger er der i miljøkonsekvensvurderingen for udvidelsen af begge testcentre foretaget beregninger af den resulterende støj i omgivelserne som følge af udvidelsen. Beregningen omfatter de eksisterende vindmøller i centret, eksisterende møller i området, som ikke nedtages, samt de projekterede vindmøller ifm. udvidelsen. Kildestøjen for de nye testmøller og den beregnede støjpåvirkning i forhold til de gældende støjgrænser fremgår af miljøkonsekvensrapporterne og det tilhørende bilag 3.

Det er korrekt, at det i den forløbne periode har vist sig, at møllerne på testcentret i Østerild har støjet mindre end forudsat i de støjberegninger, som lå til grund for det eksisterende testcenter. Det har derfor endnu ikke været nødvendigt at nedlægge alle fem produktionsmøller, som var forudsat for at overholde støjkra­vene. Det nu foreliggende forslag til anlægslov om udvidelse af testcentret fastholder muligheden for at nedlægge de resterende produktionsmøller ved Danopal, efterhånden som det bliver nødvendigt af hensyn til udbygningen af testcentret.

Med hensyn til spørgsmålet om støjkonsekvensberegningen for Østerild og betydning for ejendommen Abildhave, er Abildhave beliggende øst for testcentret Østerild, i samme område som de to eksisterende vindmøller ved Danopal, som forudsættes nedtaget i forbindelse med udvidelsen af testcentret. Ved at nedtage disse to vindmøller bliver støjpåvirkningen fra disse møller fjernet, og testcentret kan dermed udvides, uden at der samlet set kommer en større støjpåvirkning i omgivelserne omkring Abildhave. De anvendte kildestyrker i støjberegningen og miljøkonsekvensvurderingen er sat som en værst tænkelig situation.

Støjkonturen på 44 dB(A) er i en større afstand fra testcentret i retning mod vest, da eksisterende vindmøller i det område også har et støjbidrag i omgivelserne. I retningen mod nord, øst og syd er der ikke eksisterende

vindmøller, som bidrager med støj til vindmøllerne i selve testcentret og derfor er afstanden ml. testcentret og støjkonturen på 44 dB(A) ensartet.

En støjmåling af en testvindmølle skal følge metoden i Vindmøllebekendtgørelsen og vil blive udført, når den pågældende vindmølle er sat i drift.

3.6 Natur og skov

Karl Bencke, Hanne Simonsen og Helmut Krautberger udtrykker kritik af planerne for at placere en mølle inde i Natura 2000-området ved Høvsøre og anfører, at mølleplaceringen endvidere vil modarbejde det planlagte projekt Naturpark Nissum Fjord. Friluftsrådet Limfjord Syd henviser i sit høringssvar til de Natura 2000- og EF-Fuglebeskyttelsesområder, der ligger der. Man anfører, at støjkonsekvensområdet for de sydlige mølleplaceringer dækker hele den nordlige del af Bøvling Fjord, som er det vigtigste overnatnings- og rasteområde for vandfugle (gæs, ænder og vadefugle) i hele Nissum Fjord, og yngleområde for udpegningsarter som rørdrum og rørhøg. Friluftsrådet peger ligeledes på, at placeringen af de sydlige testmøller skærer igennem hovedfærdselsåren for vandfugle, når de flyver frem og tilbage mellem overnatningspladserne i nordenden af Bøvling Fjord og fødesøgningsområderne nord herfor. Rådet udtrykker endvidere bekymring for, om støjforhold inden for støjfrekvenszonen vil betyde, at fugle- og dyrelivet ligeledes påvirkes og søger væk fra området.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) og BirdLife/Dansk Ornitologisk Forening (DOF) finder ikke, at miljøkonsekvensvurderingen for udvidelsen af testcentret i Høvsøre i tilstrækkelig grad bibringer det vidensgrundlag, der er nødvendigt for at vurdere, i hvilken udstrækning udvidelsen vil skade områdets integritet. Det gælder ifølge foreningerne specifikt i forhold til de fugle, der findes på udpegningsgrundlaget, som ikke fortrænges af møllerne, men som findes syd for projektområdet og vil kunne komme i karambolage med møller, master og barduner. Foreningerne henviser både til de arter (gæs og svaner mfl.), som vil blive fortrængt af de to sydlige møller på et areal på 34 ha landbrugsjord, og til den bufferzone, der med møller i 200 m højde efter foreningernes vurdering rækker langt ud i rørskov og vandfladen i fuglereservatet med mulige skadevirkninger for svømmefuglebestande, gæs, svaner og vadefugle. Begge foreninger finder, at fortrængning og skader for disse nærmere anførte arter ikke er undersøgt i miljøkonsekvensrapporten. Naturfredningsforeningen og BirdLife/Dansk Ornitologisk Forening er endvidere i tvivl om, hvorvidt betingelserne for at anvende fravigelsesbestemmelsen i artikel 6, stk. 4, i habitatdirektivet er opfyldt i den konkrete situation. Man ønsker således nærmere oplysninger om den fornødne analyse, der påviser et samfundsmæssigt bydende nødvendigt behov for at opstille møller inden for Natura 2000-området, herunder om møllerne vil kunne placeres i Østerild i stedet for, om hvorfor opstilling af en mølle nord for testcentret

i Høvsøre ikke er et muligt alternativ, om det er samfundsmæssigt byden-
de nødvendigt at opstille fire møller, om møllehøjden vil kunne reduceres
for møllerne, og om samfundsopgaven påvirkes negativt i en sådan grad,
at projektet ikke kan gennemføres, hvis møllen opstilles som foreslået i
hovedforslaget. Foreningerne efterlyser endvidere en analyse, der viser, at
der vil være et tilstrækkeligt stort overløb til det danske samfund, når in-
vestorer lejer sig ind på arealerne for at udvikle vindkraft.

Vindmølleindustrien opfordrer regeringen til, at fravigelsesprocessen for
opstilling af mølle i Natura 2000-området ved Nissum Fjord med identifi-
kation af kompenserende foranstaltninger, der skal sikre, at fødesøg-
ningsgrundlaget for gæs og svaner på udpegningsgrundlaget er til stede,
bliver besluttet og gennemført hurtigst muligt, og Lemvig Kommune op-
fordrer til, at kommunens natur- og miljøråd (Grønne Råd) inddrages i
identifikation og udpegning af de nødvendige kompenserende foranstalt-
ninger. Danmarks Naturfredningsforening og BirdLife/Dansk Ornitolo-
gisk Forening tilbyder ligeledes at bidrage til at udforme de nødvendige
kompenserende foranstaltninger, såfremt kommissionen accepterer orien-
teringen om udvidelsen.

Thisted Kommunalbestyrelse anbefaler, at der i forhold til skov, der ryd-
des som følge af udvidelsen af testcentret i Østerild, arbejdes videre med
etablering af erstatningsskov på de statslige arealer efter gældende regler.

Kommentar

*For så vidt angår de ovenfor refererede synspunkter om vidensgrundlaget
for og vurderingerne af indvirkning på naturen af at opstille to vindmøller
syd for det eksisterende testcenter i Høvsøre kan oplyses følgende:*

*Møllernes påvirkning af Natura 2000-området, inklusiv den nordlige del
af Bøvling Fjord, er behandlet i miljøkonsekvensvurderingen, hvoraf
fremgår, at der især for visse fuglearter er en reel påvirkning med den
valgte mølleplacering, og at man ikke kan afvise skade på Natura 2000-
området. Den potentielle skade er en følge af en fortrængningseffekt over
for visse arter af gæs og svaner i en zone på et ca. 35 hektar stort areal
omkring den sydligste foreslåede mølleplacering.*

*Det er korrekt, at støjkonsekvensområdet for de sydlige mølleplaceringer
omfatter meget vigtige overnatnings- og rasteområder for vandfugle som
ænder, gæs og vadefugle i Nissum Fjord samt yngle- områder for udpeg-
ningsarterne rørdrum og rørhøg. Det vurderes dog, at de nævnte arter
ikke vil blive påvirket af støjen i det anførte område, idet støj fra vindmøl-
ler i drift erfaringsmæssigt har ingen eller meget begrænset betydning for
disse arters muligheder for yngel, rast eller fouragering.*

Fugles syn og visuelle opfattelsesevne er generelt langt bedre udviklet end deres hørelse. De vil derfor almindeligvis respondere langt mindre på støj end på visuelle påvirkninger, og der er talrige eksempler på, at vandfugle kan slå sig ned og yngle i selv stærkt støj- og trafikprægede omgivelser som f.eks. Utterslev Mose eller Saltholm ved Københavns Lufthavn, ligesom det er et almindeligt syn med rastende gåseflokkede langs med stærkt trafikerede og støjfyldte motorvejsstrækninger. Der foreligger generelt set heller ikke undersøgelser, der tyder på, at fugle forstyrres af støjen fra vindmøller i drift.

Det er ligeledes korrekt, at det sydlige testmøller placeres i "hovedfærdsåren" for de vandfugle, der flyver frem og tilbage mellem overnatningspladserne i nordenden af Bøvling Fjord og fødesøgningsområderne nord herfor.

Risikoen for, at lokalt trækkende vandfugle, der flyver frem og tilbage mellem overnatningspladserne i nordenden af Bøvling Fjord, kolliderer med møllerne er behandlet i miljøkonsekvensvurderingen, hvori det fastslås, at risikoen er lille, og at antallet af kollisionsdræbte fugle er uden betydning for bestandene. Tilsvarende vurderes de energetiske omkostninger (barriereeffekten) forbundet med at skulle flyve uden om de ekstra møller at være uden betydning for fuglebestandene.

Det er sandsynligt, at fugle- og dyreliv kan forstyrres i korte perioder i forbindelse med opsætning og vedligehold af testmøllerne. Der foreligger dog som nævnt ovenfor generelt set ikke undersøgelser, der tyder på, at pattedyr eller fugle forstyrres af støjen fra vindmøller i drift.

Det er korrekt, at også den næst-sydligste mølle påvirker Natura 2000-området, men da denne del af Natura 2000-området og dets fugleliv allerede påvirkes af trafik m.m. på Høvsørevej, vurderes det i rapporten side 114-115, at en påvirkning af 12 hektar i tilknytning til den eksisterende vej, som følge af den allerede eksisterende påvirkning fra vejen, er uden betydning for områdets rastende fugle.

Forhold vedrørende bardunerede master og disses betydning for fuglene, herunder vedrørende nattrækkende fugle er behandlet i rapportens afsnit 7.4.1 om kollisionsrisiko, hvoraf det fremgår, at kollisioner ikke kan udelukkes, men at disse med stor sandsynlighed først og fremmest vil berøre almindelige arter af nattrækkende spurvefugle, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Det vil dog i forbindelse med detailprojekteringen blive tilstræbt at minimere brugen af barduner.

Kollisioner med møller, master og barduner for fuglearter, der findes syd for projektområdet, kan selvsagt ikke udelukkes, men risikoen for udpeg-

ningsarter vurderes at være lille, da disse, bortset fra de arter af gæs og svaner, der behandles grundigt i rapporten, er forholdsvis snævert tilknyttet strandengen, rørskoven og vandfladen ved selve Nissum Fjord. Eneste regelmæssigt forekommende udpegningsart i det berørte område er sandsynligvis rørhøg, men også for denne art er risikoen for kollision med master m.m. lille, jf. rapportens afsnit 8.4.1.

Med hensyn til konsekvenser af højdeforøgelse bygger vurderingen på et realistisk worst-case scenario.

Arealet af det levested, der påvirkes af møllernes tilstedeværelse, er beregnet som 1,6 x en møllehøjde på 200 meter, hvilket vurderes at være et konservativt skøn, der f.eks. ikke tager hensyn til, at der for mange arter vil ske en vis tilvænnning. Tilsvarende metodik har været almen praksis ved flere VVM-undersøgelser herhjemme, f.eks. i forbindelse med to mulige vindmølleområder i Thorsminde i 2014 og følger desuden retningslinjer fra DCE/Aarhus Universitet.¹

Inden for det påvirkede areal vil der være en vis fortrængningseffekt. Det påvirkede areal omfatter dog ikke som anført i høringsvaret rørskov eller vandflade. Et mindre areal med strandeng ligger inden for det påvirkede område, men ellers udgøres dette helt overvejende af dyrket agerland. Da den konstaterede fortrængningseffekt ikke påvirker vandfladen i reservatet eller rørskoven, forventes der for disse arealer ikke negative påvirkninger af svømmefuglebestande, gæs, svaner og vadefugle.

Det er derfor fortsat vurderingen, at der foreligger et tilstrækkeligt vidensgrundlag bag vurderingen af påvirkningerne i Natura 2000-området.

For så vidt angår det af Danmarks Naturfredningsforening anførte om, at det er en stor udfordring, at man ønsker at opstille den ene mølle indenfor Natura 2000 område N65, Nissum Fjord, der er delvist sammenfaldende med Habitatområde H58 og Fuglebeskyttelsesområde F38, kan der oplyses følgende:

Der er tale om et område, som både er udpeget efter habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet, men opstillingen af den ene mølle indenfor Natura-2000 området påvirker kun fuglebeskyttelsesområdet. Der er tale om

¹ /1/ Kahlert, J., Therkildsen, O.R., Haugaard, L. & Elmeros, M. 2010. Vurdering af effekten på fugle ved ændringer af en vindmøllepark ved Klim Fjordholme. Faglig redegørelse. Udarbejdet for Vattenfall Vindkraft A/S af Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet, Afd. for Vildtbiologi og Biodiversitet.

/2/ Waagner, S. R. & Gammeltoft-Pedersen, S. 2014: Rammeområde nr. 34.T.16 og to mulige vindmølle-områder i Thorsminde Natura 2000 Konsekvensvurdering. Rapport fra Gront-mij til Holstebro Kommune.

landbrugsland, som ikke har en habitatmæssig betydning, men alene er udpeget af hensyn til fuglebeskyttelsesdirektivet, og en fravigelse er således kun relevant i forhold til fuglebeskyttelsesområdet.

Med hensyn til Danmarks Naturfredningsforenings og Birdlife/Dansk Ornitologisk Forenings efterlysning af en nærmere analyse af, at projektet lever op til de krav, der stilles for fravigelse efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, dvs. at der skal foreligge bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, og der ikke kan findes alternative løsninger, kan der oplyses følgende:

I forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget har Erhvervsministeriet med juridisk bistand fra Miljø- og Fødevareministeriet vurderet mulighederne for fravigelse af beskyttelsen i Natura 2000-område ved opfyldelse af kravene om, at der foreligger bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, at der ikke må være alternativer til projektet, og at der udføres kompenserende foranstaltninger.

Vurderingen fremgår af de generelle bemærkninger til lovforslaget under afsnit 5.3.1, 10 og 11.

Uddybende bygger vurderingen på følgende overvejelser:

Ad. 1) Bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser

Den fortsatte udvikling af vindmølleteknologi bidrager til at reducere udledning af drivhusgasser og øge andelen af vedvarende energi både i Danmark og i resten af verden. Derved understøttes både nationale mål, EU- mål og globale mål.

Danmark har historisk haft en afgørende position i den globale udvikling af vindenergi. Formålet med den statslige Prøvestation for Store Vindmøller i Høvsøre er dels at afprøve prototype-vindmøller, dels at udføre national og international forskning inden for vindenergi. Hvis der fremadrettet ikke er gode muligheder for udvikling af vindenergi, er der risiko for en langsommere udvikling af vindkraft, og at forskningen fremover sker i udlandet med væsentlige konsekvenser for den hjemlige vindmølleindustri og dansk økonomi. Vindmøllebranchen havde i 2016 mere end 31.000 ansatte og en omsætning på 98 mia. kr.

Det vurderes derfor, at behovet for udbygning af kapaciteten på statslige vindmølle-testcentre er at betragte som bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, og at denne betingelse for en fravigelse er opfyldt.

Ad. 2) Der må ikke være alternativer til det projekt, der anvendes fravigelsesprocedure for

Udbygningen af de nationale faciliteter til vindkraft-anlæg er som nævnt ovenfor nødvendig for at styrke forskning og udvikling af vindenergi og fastholde den danske position i branchen af hensyn til energiproduktion og samfundsøkonomi. "Et nul-alternativ", dvs. helt at fravælge udbygning af kapaciteten for testvindmøller, er således ikke et alternativ.

Placeringen af den eksisterende prøvestation i Høvsøre og testcentret i Østerild er oprindeligt valgt, fordi de ligger i områder med de rette vindforhold. Der blev samtidig ved den oprindelige placering taget hensyn til, at færrest mulige beboelsesejendomme skulle påvirkes negativt af støj og andre gener fra testmøllerne. Lokaliseringen af prøvestation og testcenter er endvidere sket med nødvendig hensyntagen til (internationale) naturbeskyttelsesinteresser, som der er mange af i de områder, der ud fra vindtekniske grunde er relevant.

Den eksisterende nationale prøvestation ved Høvsøre og det nationale testcenter ved Østerild er vurderet at være de bedst egnede lokaliteter til etablering af nye testvindmøllepladser, fordi der skabes nødvendig synergi med de eksisterende forsknings- og testfaciliteter, og den eksisterende infrastruktur kan udnyttes. Allerede af disse grunde vurderes det ikke relevant at overveje alternativer til lokalisering af udbygning af testkapaciteten.

Udvidelse af testmølle-kapaciteten ved Østerild er vurderet ikke at ville medføre væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder, og overvejelser om fravigelse er derfor ikke relevant for dette projekt. Lokaliteten kunne dog have været relevant som alternativ lokalisering. Det er imidlertid vurderet, at der kun er kapacitet til udvidelse med to møller i Østerild, hvis hensynet til at undgå væsentlig støjpåvirkning af beboelsesejendomme skal varetages. Det vil således indebære ekspropriation af et større antal beboelsesejendomme og herved bl.a. betyde en væsentlig påvirkning af et mindre lokalsamfund i nærheden af testcentret. Da denne kapacitet forventes udnyttet som led i den samlede udbygning af testkapaciteten, er placering af yderligere en testmølleplads i Østerild ud fra hensynet til at mindske påvirkning af beboelse ikke relevant.

Det efterlader muligheden for at foretage den resterende udbygning med yderligere to testpladser ved den eksisterende nationale prøvestation i Høvsøre. Der er i den forbindelse vurderet to alternative forslag: et forslag med etablering af en ny testmølleplads henholdsvis nord og syd for de eksisterende møller og et forslag, hvor begge nye standpladser placeres syd for de nuværende møller.

Forslaget til en mølle nord hhv. syd for de eksisterende møller vil på grund af den nordlige mølle indebære større støjpåvirkning af beboelse, og det vil udløse flere ekspropriationer end ved lokalisering af begge testmøller syd for de eksisterende. Det vurderes at være et afgørende element i forhold til at understøtte den samfundsmæssige legitimitet ved anlægget at undgå øget støjpåvirkning i de lokalområder, hvor testcentrene udvides. Ud fra dette hensyn kan der argumenteres for, at placering af en af testmøllerne nord for prøvestationen ikke er et alternativ.

Dertil kommer, at en nordlig placering vil koste mere end dobbelt så meget som den sydlige placering og vil fordyre projektet i et sådant omfang, at det ikke bliver muligt at realisere udbygningen med to testmøller ved Høvsøre, da rentabiliteten i fremtidig udlejning i givet fald ikke vil stå mål med anlægsomkostningerne.

Ved at vælge lokalisering af de to ekstra testmøller syd for de eksisterende møller begrænses antallet af boliger, der påvirkes negativt af støj, hvorved man reducerer behovet for at nedlægge boliger og foretage ekspropriationer. Af vindtekniske grunde skal der være en vis afstand mellem møllerne, hvilket vil indebære, at den ene af testmøllerne vil blive lokaliseret på landbrugsarealer i den nordlige ende af Natura 2000-området ved Nissum Fjord.

Det vurderes, at Danmark ud fra især vindtekniske forhold, synergien med det eksisterende testcenter, anlægsomkostningerne og hensynet til at påvirke færrest mulige beboelsesejendomme med støjgener, kan lægge til grund, at der ikke er alternative placeringer til en lokalisering af de to testmøller syd for de eksisterende møller i Høvsøre Prøvestation.

Ad. 3) Kompenserende foranstaltninger

Miljøkonsekvensrapporten for udvidelse af Høvsøre Prøvestation har vist, at hvis der opstilles en vindmølle i Natura 2000-området ved Nissum Fjord, vil der som følge af møllernes fortrængningseffekt ske en reduktion af fødesøgningsarealer for visse gæs og svaner på udpegningsgrundlaget på omkring 34 hektar. Det berørte areal fremstår i dag som dyrkede marker, som fungerer som rasteområder for flokke af gæs og svaner.

Da der i nærområdet findes lignende levesteder, vurderes det, at der er gode muligheder for at kompensere for det tabte fødesøgningsareal levestedsareal, f.eks. ved levestedsforbedringer i form af eksempelvis nedlæggelse af levende hegn eller gennem erstatning af de pågældende landbrugsarealer med udpegningsgrundlaget af tilsvarende landbrugsarealer i form af en udvidelse af Natura 2000-området. Det vurderes derfor muligt gennem

kompensationsforanstaltninger at sikre en opretholdelse af Natura 2000-netværkets funktion, selvom der etableres en testvindmølleplads i Natura 2000 området.

Det konkrete omfang og karakter af kompenserende foranstaltninger skal dog undersøges nærmere og fastlægges forud for en evt. opstilling af en mølle i området, således at integriteten af området samlet set ikke tager skade, heller ikke i en overgangsperiode.

Det er på baggrund heraf Erhvervsministeriets vurdering, at det er i overensstemmelse med kravene i habitatdirektivets art. 6, stk. 4, er muligt at fravige beskyttelsen af Natura 2000-område i det særlige tilfælde ved Høvsøre.

Det er en vigtig forudsætning for den fortsatte udvikling af vindmølleerhvervet og dermed for fastholdelse af investeringer og arbejdspladser i Danmark, at der også fremover er tilstrækkelig kapacitet til at teste store prototypevindmøller i Danmark. Et minimum er i den forbindelse vurderet at udgøre fire nye standpladser i Danmark samt en forøgelse af højden på nye og eksisterende standpladser. Det er undersøgt og vurderet, at der ikke findes mulige alternativer til en placering af en af disse standpladser andre steder end inden for Natura 2000-området syd for det eksisterende testcenter for store prototypevindmøller ved Høvsøre, og det vurderes, at der habitatretligt er mulighed for at anvende en fravigelsesprocedure i habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, som vil gøre det muligt at opstille en mølle i Natura2000-området.

Proceduren med identifikation af de mulige konkrete kompenserende foranstaltninger er igangsat af Erhvervsstyrelsen. Lemvig Kommunes natur- og miljøråd, vil blive inddraget i denne proces. Rådet er sammensat af repræsentanter for lokale natur-, miljø- og landbrugsorganisationer, herunder repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening. De nødvendige kompenserende foranstaltninger forventes gennemført, således at EU-Kommissionen vil kunne orienteres om beslutningen om identifikation og iværksættelse af kompenserende foranstaltninger umiddelbart efter anlægslovens vedtagelse.

For så vidt angår erstatningsskov følger det af forslaget til anlægslov, at op til 63 ha skov ved Østerild skal ryddes som følge af udvidelsen af testcentret. I forbindelse med skovrydning skal der ske etablering af erstatningsskov efter skovlovens regler i forholdet 1:1,5, så der i alt skal rejses omkring 95 ha erstatningsskov. Erstatningsskoven vil primært blive etableret på statens egne arealer lokalt i Thy svarende til 73 ha. Den resterende del af erstatningsskoven etableres på statens øvrige arealer i hele Danmark. For at kunne udnytte råstofområdet i Østerild og åbne mulig-

hed for kalibrering af vindforholdene i området, inden opsætning af vindmøller, åbnes mulighed for, at der kan ryddes yderligere ca. 13 ha skov og udlægges ca. 19,5 ha erstatningsskov. Dette vil ske inden for rammen af den eksisterende lov, der giver mulighed for at fælde op til 450 ha skov.

3.7 Råstofindvinding

Region Nordjylland gør som ressortmyndighed på råstofområdet opmærksom på, at der er udlagt graveområder i området omkring testcentret i Østerild, som indgår i regionens råstofplan 2016. Særligt graveområdet Østerild ligger tæt på projektarealet for en udvidelse. Region Nordjylland forudsætter, at en udvidelse af testcentret ikke vil begrænse råstofindvinding i graveområder udlagt i råstofplanen for Region Nordjylland. Region Nordjylland anbefaler derfor, at projektet for udvidelse af testcentret i Østerild tilpasses, så det fortsat er muligt at udnytte råstofforekomsten i graveområde Østerild.

Kommentar

Graveområdet Østerild, der indgår i Region Nordjyllands råstofplan, ejes af Naturstyrelsen. På baggrund af dialog med Naturstyrelsen og DTU Vindenergi om vilkårene for udvidelse af testcentret på dette areal, herunder bl.a. behovet for at placere en målemast på arealet, er der udarbejdet et forslag til ændring af projektet som sikrer, at der fortsat kan ske råstofindvinding i graveområdet Østerild. For at kunne udnytte råstofområdet i Østerild og åbne mulighed for kalibrering af vindforholdene i området, inden opsætning af vindmøller, åbnes mulighed for, at der kan ryddes yderligere ca. 13 ha skov. Det betyder, at der skal udlægges yderligere 19,5 ha erstatningsskov. Det åbner mulighed for, at DTU, så snart anlægsloven er vedtaget, og inden testmøllerne opstilles, kan foretage en sitekalibrering af vindforholdene omkring testcentret i forhold til fremtidige fysiske forhold, når gravetilladelsen udnyttes. Projektændringen forudsætter, at målemast 8 kan placeres i kanten af råstofudpegningsområdet og opføres uden bardunering, således at alle råstoffer inden for det udlagte område kan indvindes. Rydningen og udlægningen af erstatningsskov indarbejdes i anlægsloven. Som for øvrige skovarealer omfattet af loven udlægges erstatningsskoven i forholdet 1:1,5 på statsejede arealer.

3.8 Anlæg og sikkerhed

Harriet Kirsebom spørger på baggrund af uheldet og fjernelsen af prototypevindmølle ved sprængning i august 2017 på testcentret i Østerild, hvordan forebyggelse af brand, mulighed for brandslukning og minimering af miljøpåvirkning på området og naboejendomme er indarbejdet i loven, mens Foreningen imod kæmpevindmøller ved Bulbjerg på baggrund af samme uheld finder, at det bør fremgå af lovforslaget, at montering og nedtagning af møller kun kan ske fra jorden og ved hjælp af me-

kanisk udstyr. Foreningen gør endvidere gældende, at der skal foretages en risikovurdering af placeringen af den sydligste standplads, således at afstand og højde på mølle nummer 9 kan fastlægges ud fra en sådan vurdering (totalhavari, vingebrud, isafkast fra vingerne).

Kommentar

DTU Vindenergi skal som driftsansvarlig sikre, at gældende regler på miljøområdet overholdes på Testcenteret, herunder også i situationer som eksempelvis branden på en vindmølle med afbrændt glasfiber til følge. Afmontering skal ske miljømæssigt forsvarligt og ud fra de anvisninger, som den ansvarlige miljømyndighed konkret giver. Det er kommunen, som er miljømyndighed på området, og kommunen var som sådan inddraget i behandlingen af den konkrete hændelse.

Vejdirektoratet anbefaler, at placering af vindmøller til overordnede veje og jernbaner ikke sker tættere på end 1 til 1,7 gange møllens højde. Dette afstandskrav overholdes i forhold til den overordnede statsvej, Aalborgvej.

3.9 Nedlæggelse af ejendom ved frivillig aftale eller ekspropriation

Thisted Kommunalbestyrelse udtrykker bekymring for, at behovet for ekspropriation er større end forventet.

Lemvig Kommune betoner vigtigheden af, at udvidelsen af testcentret ved Høvsøre ikke forhindrer lokal udvikling af bl.a. Fjaltring, hvorfor det er af yderste vigtighed, at der i lovforslaget gives mulighed for, at der kan eksproprieres eksisterende produktionsmøller ved Fjaltring, hvis det bliver nødvendigt i forhold til den samlede støjbelastning af et evt. kommende støjfølsomt område. Karl Bencke, Hanne Simonsen og Helmut Krautberger udtrykker beklagelse over, at ejendommen Høvsørevej 62, som er en smuk, velholdt og nyrenoveret gård, skal fjernes som følge af udvidelsen af testcentret.

Fjaltring-Trans Beboerforening anfører, at ved ekspropriation af fem produktionsmøller ved Fjaltring fjerner man grundlaget for en tinglyst pligt for møllejerne til at afgive et årligt beløb på 2% af overskuddet fra møllerne. Foreningen oplyser, at beløbet anvendes til kulturelle og bosætningsfremmende formål i Fjaltring Trans, og at der ved ekspropriation af møllerne skal udbetales erstatning for ophævelsen af denne ordning.

Harriet Kirsebom gør gældende, at adgangen for erhvervsministeren til at ekspropriere jord mm. bør tidsbegrænses til en relativt kort periode efter vedtagelse af loven for at undgå at holde lodsejerne hen i det uvisse på ubestemt tid. Birgitte Ballebye Jensen stiller sig skeptisk over for, om vindmøllerne ved Danopal ved testcentret i Østerild nedtages, når det ikke

er sket tidligere i forbindelse med anlæggelsen af testcentret, selvom beregningerne dengang viste, at de skulle fjernes, for at støjkraevne i området kunne overholdes.

Kommentar

Udvidelsen af testcentrene med nye standpladser og øgede møllehøjder er i overensstemmelse med den indgåede politiske aftale tilpasset i videst muligt omfang for at nedbringe behovet for ekspropriation af boliger. Opkøb eller ekspropriation af boliger mv. i nærheden af testcentrene kan dog ikke fuldstændigt undgås, idet det som følge af reglerne om støj fra vindmøller vil være nødvendigt at nedlægge boliger mv. ved begge testcentre. For at begrænse antallet af boliger, som vil blive berørt af udvidelsen mest muligt, blev det som led i den politiske aftale besluttet, at der ikke skulle etableres en nordlig mølle på testcentret i Østerild, samtidig med at den eksisterende nordlige mølle blev højdebegrænset pga. en beboelsesejendom. Herved blev det undgået, at et antal beboelsesejendomme i Hjardemål Klit skulle nedlægges. Ligeledes er der sket en reducere af antallet af beboelsesejendomme, der vil skulle nedlægges i Høvsøre, fra otte til fem. Det er sket ved at placere begge møller syd for testcentret samt midlertidigt at højdereducere den nordligste eksisterende mølle.

Ekspropriation skal begrænses mest muligt og må kun finde sted, hvis det er nødvendigt og aktuelt. Inden der evt. skrives til ekspropriation, skal der være dialog om frivillig aftale, og der vil blive taget størst muligt individuelle hensyn til lodsejere i denne proces. Beboelsesejendomme og jord vil som udgangspunkt vil blive søgt opkøbt og/eller eksproprieret hurtigst muligt efter anlægslovens vedtagelse af hensyn til at undgå usikkerhed om fremtiden. Til gengæld vil produktionsmøller, som forudsættes nedlagt i anlægsloven, kun blive fjernet, hvis den samlede støj fra testcentret og disse møller nødvendiggør dette ved en fuld udbygning af testcentret. Det vil derfor kunne blive nødvendigt at kunne ekspropriere ejendom også et stykke tid ude i fremtiden.

Ekspropriation foretages af en uafhængig ekspropriationskommission. Ekspropriation må ifølge grundlovens § 73 kun ske mod fuld erstatning. Ved fastsættelsen af erstatning for produktionsvindmøller, som det bliver nødvendigt at ekspropriere som følge af aktiviteter på testcentret, skal der tages stilling til værdien af den ejendom, som eksproprieres, herunder evt. servitutter, der er pålagt disse.

3.10 Erstatning for værditab og anden kompensation til naboer mm.

Erik og Mona Lund foreslår at ændre mulighederne i lovforslaget, således at kompensation til ejere af ejendomme, der er til hinder for at øge højden på den sydligste mølle i Østerild til de maksimale 250 meter skal ske, hvis de berørte ejere på et tidspunkt føler sig generet af støj og lys fra møller-

ne, eller hvis testcenteret får en sådan negativ betydning for salg af ejendommen, at de ser sig nødsaget til at anmode DTU om opkøb af ejendommen til markedsværdi.

Vibeke Hensberg gør som ejer af ejendomme i området indsigelse imod udvidelsen af testcenteret i Østerild, idet udvidelsen kan give yderligere rådighedsindskrænkninger for den fremtidige udvikling af disse ejendomme samt manglende tillid til, at der vil være potentielle købere til ejendommene. Vibeke Hensberg tager endvidere forbehold for evt. erstatning ved udvidelse af testcenteret.

Kommentar

Lovforslaget indeholder en særlig mulighed for naboer til de nationale testcentre i Høvsøre og Østerild for at anmode den driftsansvarlige om at blive opkøbt, hvis ens beboelsejendom er beliggende inden for henholdsvis 900 eller 1500 meter fra nye prototypevindmøller på nye standpladser eller standpladser, der får forøget deres maksimale højde. Denne ordning har hidtil kun været gældende for testcenteret i Østerild, men udstrækkes nu til også at gælde for testcenteret ved Høvsøre. I den politiske aftale om udvidelsen af de to testcentre indgår der ikke yderligere foranstaltninger til at kompensere naboer til testcentrene mod gener, end det, som fremgår af lovforslaget.

3.11 Økonomisk kompensation til lokalsamfund mm.

Thisted Kommunalbestyrelse bemærker, at den nuværende grøn ordning betyder, at der er indgået 88.000 kr. for hver MW, der opsættes på testcenteret i Østerild til gavn for borgerne i Thisted Kommune. Kommunalbestyrelsen tilkendegiver, at det er af afgørende betydning, at testmøllerne i Østerild kan fortsætte med at modtage denne ordning eller får en alternativ tilsvarende ordning. Lemvig Kommune opfordrer ligeledes til, at der etableres en ordning, som sikrer lokalt medejerskab til møllerne på testcenteret eller en ordning, som på anden måde sikrer et lokalt økonomisk afkast i området. Harriet Kirsebom efterspørger økonomisk kompensation til kommunen i forhold til den negative påvirkning af området.

Bøvling Borgerforening tilkendegiver, at man ønsker, at der oprettes en fond/pulje som kompensation for de gener, som testcenteret giver lokalsamfundet, og som med den foreslåede udvidelse efter foreningens opfattelse forværres. Foreningen foreslår konkret, at en procentdel af de årlige lejeindtægter fra vindmøllerne på Testcenteret ved Høvsøre samles i en pulje, som kan søges af landsbyerne Fjaltring og Bøvlingbjerg, der er naboer til testcenteret. Fjaltring-Trans Beboerforening foreslår ligeledes, at der betales en procentdel af lejeindtægten fra testcenteret til foreningen for hver standplads.

Østerild Fjernvarme foreslår, som kompensation for de gener, som udvidelsen af testcentret efter fjernvarmeforeningens opfattelse betyder for borgerne i Østerild, at der etableres et el-kabel med el-kedel og akkumuleringstank fra testcentret til Østerild Fjernvarme uden beregning. Varmepriisen kan derved sænkes væsentlig og skabe mulighed for vækst i byen. Det vil kunne kompensere for det værditab på boligerne, som efter foreningens opfattelse er en følge af etableringen og udvidelsen af testcentret.

Kommentar

Energistyrelsen oplyser, at den eksisterende grønne ordning, hvor der kan ydes tilskud til anlægsarbejder til styrkelse af landskabelige eller rekreative værdier i kommunen og kulturelle og informative aktiviteter med henblik på at fremme accepten af vedvarende energi, udløb den 21. februar 2018. Ordningen forlænges ikke, jf. aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti af 26. september 2017.

Etablering af en ordning, som sikrer økonomisk afkast i et område eller give mulighed for lokalt medejerskab til møllerne i testcentret, som foreslået, ligger uden for formålet med dette lovforslag. Testmøller er ikke omfattet af den eksisterende køberetsordning, jf. VE-loven, og det er i øvrigt næppe hensigtsmæssigt med lokalt medejerskab af møllerne, da møllernes primære formål er forsøgsdrift og ikke optimal elproduktion eller kommercielt afkast.

Der indgår ikke i den politiske aftale om udvidelse af de to testcentre, at der skal etableres yderligere foranstaltning til at kompensere naboer til testcentre mod gener, end det som fremgår af lovforslaget. Der henvises i øvrigt til den særlige mulighed for naboer til de nationale testcentre i Høvsøre og Østerild for at anmode den driftsansvarlige om at blive opkøbt, jf. ovenfor.

3.12 Besøgscenter

Thisted Kommunalbestyrelse anbefaler, at der i forbindelse med udvidelsen er fokus på en løbende udstilling og formidling i forbindelse med Østerild Besøgscenter, hvor DTU's og Vindmølleindustriens engagement er vigtigt.

Fjaltring-Trans Beboerforening bemærker, at det ikke er nok at indgå i samarbejde med Lemvig Kommune om et Klimatorium på Lemvig Havn. Der bør foretages noget, så interesserede turister får anledning til at besøge lokalområdet og benytte lokale overnatningssteder. Foreningen bemærker, at der bør indrettes et rigtigt oplysningscenter på stedet, måske udformet som et slags eksperimentarium.

Kommentar

DTU Vindenergi har tilkendegivet villighed til at indgå i et tæt samarbejde med de to kommuner om fremtidens formidlings- og udstillingsaktiviteter. I Østerild er et nyetableret besøgscenter etableret og åbnet for offentligheden i september 2017. Besøgscentret skal både formidle udviklingen i vindenergi og om dyre- og plantelivet ved testcentret. DTU Vindenergi vil i samarbejde med Thisted Kommune og Naturstyrelsen løbende sikre fornyelse af formidlings- og udstillingsaktiviteter i centret, som Vindmølleindustrien har støttet med 1,85 mio. kr.

Der er i dag ikke de samme rammer for formidlingsaktiviteter i Høvsøre. I forbindelse med udvidelsen af testcentret har DTU og Lemvig Kommune forpligtet sig til aktivt at arbejde for at forbedre og udvikle disse forhold til gavn for lokalområdet, turister mm. Lemvig Kommune har oplyst, at der mellem DTU og kommunen er indgået en principaftale om etablering og udvikling af udstillingsfaciliteter i tilknytning til testcentret ved Høvsøre. Parterne vil i den kommende tid arbejde videre med, at der kan etableres en udstilling på testcentret kombineret med servicefaciliteter som toiletter og "madpakkehus", samt stiforløb og infotavler. DTU er endvidere indstillet på at medvirke i udviklingen af det planlagte Klimatorium på Lemvig Havn og bidrage i den udstrækning, det falder inden for DTU's naturlige udvikling.

3.13 Aftalegrundlag for benyttelse af standpladser på testcentre

Vindmølleindustrien ønsker en ændring af lovforslagets § 16 med bemærkninger, således at det kommer til at fremgå, at der mellem DTU og ejerne af de fire af standpladserne i Østerild er enighed om at fordele investeringen til at skabe den forøgede rummelighed på alle standpladser på testcentret i Østerild. Endvidere foreslår Vindmølleindustrien, at bestemmelsen i lovforslagets § 16 ændres, således at det alene er de arealer, der ikke er udstykket og solgt til vindmølleproducenter i forbindelse med etablering af testcentret i Østerild, der fremover kan udlejes af DTU Vindenergi.

Vindmølleindustrien finder det endvidere bl.a. væsentligt, at der ved den kommende interessetilkendegivelse, som skal gennemføres forud for udbud af de nye standpladser, afsøges interesse for såvel korte som lange lejekontrakter op til 30 år. Vindmølleindustrien har oplyst, at man vurderer, at der for ca. halvdelen af standpladserne på de to testcentre er behov for tilbud om lange lejekontrakter på mellem 20-30 år afhængig af industriens konkrete og sagligt begrundede behov.

Kommentar

DTU og ejerne af de fire standpladser på testcentret i Østerild har oplyst, at de har indgået en principaftale om, at ejerne af hver to ud af i alt ni

kommende standpladser ved testcenter Østerild skal betale forholdsmæssigt for investeringerne til udvidelsen af testcenteret i Østerild. Bemærkningerne til lovforslaget er tilpasset disse forhold.

Hvis ordlyden af § 16 ændres som foreslået af Vindmølleindustrien, vil det indebære, at de møller, som p.t. er udstykket og solgt på 30-årige aftaler, ikke vil kunne udlejes, såfremt ejerforholdet måtte ophøre, fx ved udløb af aftalen. Det fremgår af bemærkningerne til den pågældende bestemmelse i lovforslaget, at de nugældende ejer- og kontraktforhold kan videreføres.

Det er en forudsætning for udvidelsen af de nationale testcentre for store prototypevindmøller, at udvidelsen brugerfinansieres. DTU Vindenergi vil således som udgangspunkt få tilbudt de nye standpladser med henblik på udlejning efter nærmere fastsatte vilkår. Udlejningen af de nye standpladser vil ske på kontrakter, der kan have en varighed på op til 30 år afhængig af efterspørgslen. DTU Vindenergi har oplyst, at processen med indkaldelse af tilkendegivelser fra interesserede igangsættes af DTU Vindenergi, når anlægsloven er fremsat for Folketinget. De nærmere vilkår for udbud af testpladser vil bl.a. skulle ses i lyset af lejernes behov for langsigtet planlægning og investering samt udlejers behov for et forudsigeligt og stabilt økonomisk grundlag for udvidelsen af testcentrene. Der sigtes efter, at halvdelen af standpladserne udlejes på lange kontrakter, hvis der er efterspørgsel herefter.

Udbudsprocessen vil blive gennemført efter anlægslovens vedtagelse.

3.14 Klageadgang

Harriet Kirsebom anfører om bestemmelsen i lovforslagets § 25, stk. 2, om adgang for erhvervsministeren til at fastsætte regler om klageadgang enten bør uddybes eller udgå.

Kommentar

Der er tale om en helt sædvanlig bemyndigelsesbestemmelse, som vil kunne udnyttes af erhvervsministeren, hvis det bliver nødvendigt. Evt. regler vil blive fastlagt i en bekendtgørelse, som vil blive offentliggjort i retsinformation. www.retsinfo.dk.

3. Redegørelse for hvordan miljøhensyn og de indkomne hørings-svar til miljøkonsekvensvurderingerne integreres i anlægsloven

Indledning:

I det følgende redegøres for de oplysninger, som miljømyndigheden i medfør af § 37 i miljøvurderingsloven (Lovbekendtgørelse nr. 448 af 10. maj 2017 om miljøvurdering af planer og programmer af konkrete projek-

ter (VVM)) skal sikre, er tilgængelige for offentligheden, når der meddeles tilladelse til projektet. I dette tilfælde vil tilladelse ske i kraft af anlægslovens vedtagelse og ikrafttræden. Der kan således generelt henvises til anlægsloven med bemærkninger samt til de gennemførte miljøkonsekvensvurderinger for udvidelsen af de to testcentre.

Miljøhensyn i forbindelse med udvidelse af testcenter Høvsøre

Grundlaget for beslutning om at udvide testcentret i Høvsøre med to møller syd for det eksisterende testcenter er miljøkonsekvensvurderingen for Høvsøre. Den har behandlet to forslag til placering af standpladser, henholdsvis det oprindelige forslag med en standplads nord og syd for det eksisterende testcenter og et forslag med to standpladser placeret syd for det eksisterende testcenter.

Den sydligste mølle ved udbygningen med to standpladser syd for det eksisterende testcenter vil blive placeret inde i Natura 2000 området omkring Nissum Fjord. Etablering af en standplads og opstilling af en prototypevindmølle i Natura 2000-området vurderes i miljøkonsekvensrapporten som følge af fortrængningseffekten i forhold til visse arter af gæs og svaner at medføre negative påvirkninger i et sådant omfang, at det ikke kan afvises, at der er tale om en skade på Natura 2000-området. Efter fravigelsesbestemmelsen i habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, kan et projekt, der kan skade et Natura 2000-område, alligevel gennemføres under en række kvalificerede betingelser, der medfører gennemførelse af foranstaltninger, som skal kompensere fuldt ud for skaden på Natura 2000-området, og en procedure, der omfatter en orientering af EU-Kommissionen. Der henvises til forslag til anlægslov afsnit 5.3.1, 10 og 11.

Vurdering af om grundlaget for fravigelsesbestemmelsen i habitatdirektivets artikel 6 stk. 4 er til stede.

Beskrivelsen af konsekvenserne for området fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit om flora og fauna og afsnit 8 om Natura 2000 og bilag IV arter og af forslag til anlægslovens afsnit 5.3.1, 10 og 11 bl.a. om forholdet til EU retten.

I forbindelse med behandlingen af høringssvarene er der i afsnit 3.6 i høringsnotatet om Natur og Skov en uddybende beskrivelse af det vidensgrundlag, der ligger til grund for vurderingen af de indvirkninger der er på naturen af at opstille to vindmøller syd for det eksisterende testcenter, hvoraf den ene er placeret inde i et Natura 2000-område. Der henvises til dette afsnit.

Erhvervsministeriet har i forbindelse med udarbejdelse af lovforslaget, med juridisk bistand fra Miljø- og Fødevarerministeriet, vurderet mulighe-

derne for at fravige beskyttelsen i Natura 2000-område ved at opfylde kravene om, at der foreligger bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, og at der ikke vil være alternativer til projektet. Det betyder, at der udføres kompenserende foranstaltninger i forhold til den skade der vil være på Natura 2000-området.

Øvrige miljøhensyn i Høvsøre

Lemvig Kommune har oplyst, at kommunen i 2006/2007 har givet udstykningsstilladelse til 5 nye ejendomme i Fjaltring/Lisby og i kommuneplanen fra juni 2017 har givet mulighed for en fortsat byudvikling i Lisby og Fjaltring med boliger. I takt med, at området i fremtiden bliver bebygget med boliger, vil området ændre karakter og ifølge kommunen på et tidspunkt skulle betragtes som støjfølsom arealanvendelse. Det betyder, at bebyggelsen langs Lisbyvej vest for Torsmindevej, modsat i dag, vil skulle betragtes som støjfølsom arealanvendelse. For at kunne sikre, at dette område ved Fjaltring/Lisby vil kunne byudvikles med boliger samtidig med, at støjgrænserne for prøvestationen kan overholdes, er det som led i miljøkonsekvensvurderingen beregnet, at de fem eksisterende produktionsvindmøller ved Fjaltring skal nedlægges. En produktionsmølle vil skulle nedlægges i forbindelse med udvidelsen af prøvestationen, mens de øvrige produktionsmøller vil blive opkøbt/eksproprieret, når behovet herfor opstår i takt med, at området udbygges med nye boliger. Der henvises til forslag til anlægsloven afsnit 5.3.

Landskabets præg af tekniske anlæg øges i nogen grad med udvidelse af testcentret fra fem 165 meter høje møller til syv 200 meter høje møller. Landskabet vurderes dog fortsat som robust nok til at kunne rumme flere og større prototypevindmøller.

I medfør af lovforslaget stilles der krav om, at særligt støjende aktiviteter gennemføres uden for den periode, hvor flest rastende fugle opholder sig i området (oktober-marts). I forhold til fuglene vil den optimale anlægsperiode for forslaget være juli-september, hvorved der også undgås forstyrrelser af områdets ynglende fugle.

Der er i den eksisterende lov om et testcenter for store vindmøller i Østerild et krav om, at der installeres tekniske anordninger og software i vindmøllerne, som kan aktivere skyggestop for at minimere skyggekast, således at ingen naboer vil modtage mere end de anbefalede maksimale 10 timers skyggekast om året. Denne bestemmelse vil fremadrettet også gælde for testcentret i Høvsøre.

Det konkrete omfang og karakter af kompenserende foranstaltninger skal undersøges nærmere og fastlægges forud for en evt. opstilling af en mølle

i området, således at integriteten af området samlet set ikke tager skade, heller ikke i en overgangsperiode.

Det konkluderes på baggrund af den gennemførte miljøkonsekvensvurdering og forslag til anlægslov og ud fra de ovenstående forudsætninger, herunder om gennemførelse af kompenserende foranstaltninger, at miljøpåvirkningen af omgivelserne vurderes som uvæsentlige.

Miljøhensyn i forbindelse med udvidelse af testcenter Østerild

En udvidelse af testcenteret i Østerild med to standpladser syd for det eksisterende testcenter forudsætter, at der nedlægges en bolig, at adgangen til at drive campingplads på Klitvejen 75 og udnyttelse af en uudnyttet lokalplan fra 1979 for etablering af et feriehotel ophæves for at sikre, at støjkravene i bekendtgørelsen om støj fra vindmøller kan overholdes.

Som led i udvidelsen vil der skulle fældes op til 63 ha skov, som i overensstemmelse med den politiske aftale for udvidelsen af testcentrene vil blive erstattet i forholdet 1:1,5. Erstatningsskoven vil primært blive etableret på statens egne arealer lokalt i Thy svarende til ca. 73 ha. Resterende erstatningsskov vil blive etableret på statens arealer andre steder i landet.

Råstofindvinding i graveområde Østerild vil kunne fortsætte i overensstemmelse med Region Nordjyllands råstofplan. Forudsætning er, at der fældes ca. 13 ha skov og som erstattes i forholdet 1:1,5. Det kan ske inden for rammen af den eksisterende lovs ramme på 450 ha skov som kan fældes. Det fremgår af lovforslagets afsnit 5.2.5.

På baggrund af miljøkonsekvensvurderingen anbefales endvidere en række afværgeforanstaltninger af hensyn til beskyttelsen af arter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, og arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, herunder etablering af erstatningsnatur.

Det vurderes generelt, at overvågningsprogrammet, som blev gennemført i 2011 til 2014, har bidraget til en god forståelse af de eventuelle påvirkninger, som testcenteret kan have på fugle og flagermus. Der er derfor ikke umiddelbart behov for en fortsættelse af denne del af programmet. Dog fortsætter Aarhus Universitet den igangværende overvågning af naturtypeudviklingen som følge af skovfældning. I forbindelse med udvidelsen foreslås det, at der foretages en supplerende undersøgelse af flagermus i perioden juni og juli for at vurdere, om der ved Østerild er tale om lokale bestande eller trækkende individer af troldflagermus, sydflagermus, brunflagermus og skimmelflagermus.

I forhold til den landskabelige påvirkning er vurderingen, at selvom prototypevindmøllernes totalhøjde øges væsentligt fra maximal 250 meter til

330 meter på de syv midterste møller, vil oplevelsen af den visuelle påvirkning ikke øges markant. Det vil således fortsat være vanskeligt at vurdere prototypevindmøllernes faktiske størrelse, men de vil dog virke mere dominerende og markante, og det vil kunne virke som om, de står tættere på. Landskabets præg af tekniske anlæg øges derved i nogen grad, men ændres dog ikke væsentligt, og landskabet vurderes fortsat som robust nok til at kunne rumme flere og større prototypevindmøller. Der vil dog være en vis forøgelse af den landskabelige påvirkning, særligt pga. udvidelsen mod syd, og det forhold, at lysmarkeringen af testcentret udvides med en markering af midten af testcentret.

Der er i den eksisterende lov om et testcenter for store vindmøller ved Østerild et krav om, at der installeres tekniske anordninger og software i vindmøllerne, som kan aktivere skyggestop for at minimere skyggekast, således at ingen naboer vil modtage mere end de anbefalede maksimale 10 timers skyggekast om året. Denne bestemmelse forsætter.

Det konkluderes på baggrund af den gennemførte miljøkonsekvensvurdering og forslag til anlægslov og ud fra de ovenstående forudsætninger, at miljøpåvirkningen af omgivelserne vurderes som uvæsentlige.

5. Oversigt over hørte organisationer, myndigheder m.v.

Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Advokatrådet/Advokatsamfundet, Akademirådet, Akademiet for de tekniske videnskaber, Akademisk Arkitektforening, Helle Tegner Anker, Københavns Universitet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arkitektskolen i Århus, ATV – Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Ellen Margrethe Basse, Aarhus Universitet, Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, Danmarks Frie Autocampere, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Tekniske Universitet, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Byggeri, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Camping Union, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Landskabsarkitektforening, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Skovforening, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Danske Råstoffer, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, DELTA, Den Danske Landinspektørforening, Det Økologiske Råd, Det Økonomiske Råd, Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, Energinet.dk, Energistyrelsen, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Forsvarets Ejendomsstyrelse, Friluftsrådet, Ingeniørforeningen i Danmark – IDA, Justitsministeriet, Kommunernes Landsforening, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Kirkeministeriet, Kulturministeriet, Kunstakademiets Arkitektskole, Københavns Universitet, Lemvig Kommune, Miljø- og Fødevareministeriet, Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Nævnenes Hus, Peter Pagh, Københavns Universitet, Region Midtjylland, Region Nordjylland, RUC – Roskilde Universitetscenter, Slots- og Kul-

turstyrelsen, Statsministeriet, Syddansk Universitet, Søfartsstyrelsen, Thisted Kommune, Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Vejdirektoratet, Vindmølleindustrien, Økonomi- og Indenrigsministeriet

Følgende organisationer, myndigheder m.v. har haft bemærkninger til lovforslaget:

Birdlife/Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Ingeniørforeningen i Danmark – IDA, Lemvig Kommune, Region Nordjylland, Thisted Kommune, Vindmølleindustrien.